

Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 31.10.2017, sp. zn. 100 Co 15/2017, ECLI:CZ:KSPH:2017:100.CO.15.2017.1

Číslo: 60/2019

Právní věta: Navrhuje-li jeden z rodičů v řízení o rozhodnutí o významné záležitosti dítěte (§ 877 o. z.) vydání předběžného opatření, je povinen složit jistotu podle § 75b odst. 1 o. s. ř.

Soud: Krajský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 31.10.2017

Spisová značka: 100 Co 15/2017

Číslo rozhodnutí: 60

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Předběžné opatření

Předpisy: § 75b odst. 1 o. s. ř.
§ 877 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením uvedeným v záhlaví soud prvního stupně výrokem I. zamítl návrh otce na nařízení předběžného opatření, kterým by bylo určeno, že nezletilá JJJJJ, bude navštěvovat Základní školu v J. u P. Výrokem II. citovaného usnesení zamítl i návrh otce na nařízení předběžného opatření, na jehož základě by byla matka oprávněna stýkat se s nezletilou každou středu od 15.00 hodin do následujícího čtvrtka, kdy nezletilou odvede do školního zařízení, a každý lichý víkend od pátku od 15.00 hodin, kdy si nezletilou vyzvedne ve školním zařízení, do následujícího pondělí do 7.45 hodin, kdy nezletilou předá do školního zařízení. Soud oba návrhy zamítl, neboť nepovažoval za osvědčenou naléhavou potřebu zatímní úpravy poměrů nezletilé. V části týkající se určení školy nezletilé soud nepovažoval za osvědčené zejména to, do jaké školy nezletilá 4.9.2017 skutečně nastoupila a v péči kterého z rodičů se nezletilá v současné době nachází. Zamítnutí návrhu otce na úpravu styku matky s nezletilou dcerou soud prvního stupně dále odůvodnil tím, že není možné předběžným opatřením vyhovět ve věci, kde by obsah předběžného opatření byl obsahově totožný s rozhodnutím ve věci samé.

II. Odvolání a vyjádření k němu

2. Proti tomuto usnesení podal otec včas odvolání. Navrhl, aby odvolací soud změnil rozhodnutí soudu prvního stupně a jeho návrhům na určení, že nezletilá bude navštěvovat Základní školu v J. u

P. a na určení styku matky s nezletilou, vyhověl. Naléhavá potřeba zatímní úpravy je dle jeho názoru dána u obou návrhů, neboť matka neakceptovala doporučení Centra sociálních služeb H., o.p.s. zachovat nezletilé stabilní známé prostředí, kde je již adaptovaná, zažívá úspěch a kontakt s vrstevníky (pobyť v místě trvalého bydliště, zachování docházky do stávající školy, zájmových kroužků, sportovních oddílů..) a nezletilou vystavila neúměrnému stresu, když ji do večerních hodin dne 3.9.2017 neoznámila, že dne 4.9.2017 má nastoupit do nové školy. Psychický stav nezletilé se potom, co zjistila, že matka jí chce přeložit na jinou školu, značně zhoršil. Nezletilá je nejistá, bojí se jednání matky a má neustálý strach, aby nebyla odvezena do jiné školy než do ZŠ v J. u P., kam nyní dochází. Otec se tedy domáhá nařízení předběžného opatření proto, aby bylo na jisto postaveno, že nezletilá bude nadále docházet do ZŠ v J. u P. a nezletilá tak nebyla vystavována psychickému stresu vyplývajícího z obav ze změny školy. K důvodům podání návrhu na úpravu styku pak uvedl, že v důsledku shora popsaného jednání matky došlo u nezletilé ke ztrátě důvěry v matku. Nezletilá dokonce odmítla k matce jít ze strachu, že bude matkou odvedena do nové školy. Otci se podařilo s vyvinutím maximálního úsilí nezletilou ke styku s matkou přesvědčit, nicméně musel nezletilé slíbit, že bude každé ráno jezdit k ZŠ v J. u P. a bude kontrolovat, zda jí matka do školy odvedla a v případě, že by tak matka neučinila, musel nezletilé slíbit, že učiní veškeré možné kroky k nápravě a již ji nebude nutit ke styku s matkou. Současná situace je tedy taková, že nezletilá chodí k matce z donucení a po velkém přesvědčování ze strany otce, ve stresu a v obavách. V době, kdy je nezletilá v péči matky, je s otcem v každodenním telefonickém kontaktu a v případě potřeby je ujišťována, že bude i nadále chodit do ZŠ v J. u P. Otec se navrhovanou zatímní úpravou styku matky s nezletilou snaží situaci zklidnit a nastavit jasná pravidla styku, která by u nezletilé při jejich dodržování měla opět vyvolat pocit bezpečí a měla tak do budoucna umožnit střídavou péči rodičů.

3. Matka ve svém vyjádření k odvolání otce uvedla, že souhlasí s rozhodnutím soudu prvního stupně v tom směru, že otec neosvědčil naléhavou potřebu zatímní úpravy styku matky s nezletilou. Uvedla, že od podání návrhu otce na nařízení předběžného opatření ze dne 3.9.2017 je rodiči realizována střídavá péče a s omezováním jejího styku s dcerou tak zásadně nesouhlasí. K otázce určení školy matka ve svém vyjádření uvedla, že je přesvědčena, že otec neosvědčil důvody, pro které by mělo být rozhodnuto, že nezletilá by měla nadále docházet do ZŠ v J. u P., když nezletilá byla matkou řádně přehlášena na Základní školu P. na adrese P. Matka má za to, že soudem nemůže být schválena současná faktická úprava, kdy otec nezletilou pod psychickým nátlakem odvedl dne 3.9.2017 od matky a v první školní den ji zavedl do jím prosazované školy, kam nezletilá v danou dobu nadále dochází. Matka proto navrhla, aby odvolací soud potvrdil rozhodnutí soudu prvního stupně v obou napadených výrocích.

4. Opatrovník nezletilé se k odvolání otce nevyjádřil.

III. Důvodnost odvolání

5. Krajský soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal usnesení soudu prvního stupně, jakož i řízení, které mu předcházelo v intencích ustanovení § 28 odst. 1, 2 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z.ř.s.“), podle ustanovení § 212 věty první a § 212a odst. 1, 5, 6 občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“) a dospěl k následujícím závěrům.

6. Z obsahu spisu vyplývá, že otec podáním ze dne 3.9.2017, došlým Okresnímu soudu v Berouně dne 4.9.2017, navrhl, aby byla nezletilá JJJJJ svěřena do střídavé péče obou rodičů v týdenním cyklu (se speciální úpravou v době školních prázdnin), otci byla stanovena povinnost přispívat na výživu nezletilé částkou 6.000,- Kč měsíčně a matce částkou 2.000,- Kč měsíčně. Zároveň s návrhem na úpravu poměrů nezletilé podal otec návrh na nařízení předběžného opatření, kterým by bylo určeno, že nezletilá JJJJJ bude navštěvovat Základní školu v J. u P. na adrese K., a návrh na nařízení předběžného opatření, na jehož základě by byla matka oprávněna stýkat se s nezletilou každou středu od 15.00 hodin do následujícího čtvrtka, kdy nezletilou odvede do školního zařízení, a každý

lichý víkend od pátku od 15.00 hodin, kdy si nezletilou vyzvedne ve školním zařízení, do následujícího pondělí do 7.45 hodin, kdy nezletilou předá do školního zařízení. V návrhu uvedl, že matka mu dne 3.9.2017 večer zatelefonovala a oznámila mu, že nezletilé vyřídila přestup do Základní školy na ulici B., P. a že nezletilá nastoupí do této nové školy již 4.9.2017, tedy pár hodin po sdělení této skutečnosti. Otec trval na tom, že nesouhlasí s tímto jednostranným rozhodnutím matky a chce vše probrat osobně. Proto přijel do bytu svých rodičů, kde se nacházela matka s nezletilou a snažil se situaci řešit. Otec si zjistil telefonní kontakt na pracovníci Základní školy v J. u P., která mu sdělila, že o přestupu nezletilé nic neví a že s nezletilou 4.9.2017 počítají. Otec zjistil, že nezletilá až do příjezdu otce nevěděla, že by měla druhý den nastoupit do nové školy. Poté, co se tuto skutečnost v průběhu diskuze rodičů dozvěděla, plakala a nástup do nové školy odmítla. Chtěla odjet s otcem, spát u něho a jít ráno do Základní školy v J. u P. Otec chtěl splnit její přání, matka však začala nezletilou zcela neadekvátním způsobem citově vydírat. Uváděla, že jí nezletilá již nikdy neuvidí, pokud s otcem odejde a to i přesto, že otec přislíbil, že nezletilou matce po škole přiveze. Matka vystavila nezletilou psychickému nátlaku, ačkoliv věděla, že nezletilá byla již dne 1.12.2016 vyšetřena v Centru sociálních služeb H., o.p.s (dále jen (CSS)) a že z vyšetření vyplynulo, že nezletilá má obtíže neurotického charakteru, jež souvisí jak s vnitřními faktory (temperament, limitující adaptace v novém prostředí), tak s faktory vnějšími (dlouhodobá konfliktní situace v rodině). Rodičům bylo vyšetřujícím mj. doporučeno poskytovat nezletilé pocit bezpečí a ochrany, nezatěžovat ji svými osobními problémy a konfliktní situace neřešit v přítomnosti nezletilé a v případě rozpadu vztahu udržet další životní podmínky nezletilé co nejvíce beze změn, zachovat nezletilé stabilní známé bezpečné prostředí, kde je již adaptovaná, kde zažívá úspěch a kontakt s vrstevníky (pobyt v místě trvalého bydliště, zachování docházky do stávající školy, zájmových kroužků, sportovního oddílu). S ohledem na chování matky v souvislosti s přestupem nezletilé do nové školy je dle názoru otce nutné poskytnout nezletilé ochranu a vyřešit situaci formou zatímní úpravy poměrů, neboť nezletilá potřebuje primárně zachovat stabilitu. Otec v návrhu mj. uváděl, že se vždy snažil respektovat přání nezletilé, jednat s ní v klidu, nevyvolávat v ní pocit strachu a nejistoty. Oproti tomu matka od doby, kdy zjistila, že jí chce otec opustit, nezletilou „vydírá“ svými neustálými tvrzeními, že pokud bude chtít být s tatínkem, tak jí už nikdy neuvidí, že jí tím strašně ublíží apod. Z chování matky je dle názoru otce zřejmé, že své zájmy staví nad zájem nezletilé a svým svévolným postupem, bez zřetele na zájem nezletilé, přivádí nezletilou do stavu neurotického, vyvolává v ní pocit ztráty bezpečí a jedná přesně opačně, než bylo doporučeno v zájmu stabilizace nezletilé CSS. Nařízením navrhovaného předběžného opatření by měla být dle otce zachována psychická stabilita nezletilé a pocit bezpečí, že nedojde ke změně a nebude vše jinak, než jak nezletilá cítí.

7. Dne 7.9.2017 byl Okresnímu soudu Praha - západ doručen návrh matky na zahájení řízení, kterým se domáhá nahrazení souhlasu otce s přestupem nezletilé JJJJJ do Základní školy P. na adrese P. S návrhem na zahájení řízení matka spojila návrh na nařízení předběžného opatření, kterým by mělo být určeno, že nezletilá JJJJJ bude navštěvovat Základní školu P. na P., že nezletilá bude zatímně svěřena do střídavé péče rodičů v týdenním cyklu a otci bude stanovena povinnost přispívat na výživu nezletilé JJJJJ částkou 5.000,- Kč měsíčně. Rodiče žili ve společné domácnosti v rodinném domě ve výlučném vlastnictví otce v J. u P. do července 2017, kdy otec společnou domácnost opustil kvůli novému partnerskému vztahu. Otec sice umožnil matce spolu s nezletilou nadále dům užívat, avšak již v srpnu 2017 matce sdělil, že pokud nepřistoupí na střídavou péči a na další podmínky (zejména nízké výživné) bude po matce vymáhat nájemné za užívání domu, a to i zpětně nejen za dobu od jeho odchodu, ale i za dobu společného soužití. Matka proto dům bez zbytečného prodlení opustila a vrátila se do svého bytu na adrese J. F., P., z něhož musela vystěhovat nájemce. V souvislosti se změnou bydliště změnila matka i trvalé bydliště nezletilé a poté přihlásila nezletilou JJJJJ do ZŠ P. na P. Přestěhování a přehlášení nezletilé do nové školy se podařilo realizovat až v posledním srpnovém týdnu. Matka odmítá, že by její postup byl nemorální, sobecký a protiprávní. Matka při přihlášení nezletilé do ZŠ P. rozhodla v souladu s ustanovením § 876 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku sama bez otce, neboť zde hrozilo prodlení. Matka má za to, že

přestup nezletilé do ZŠ P. je v nejlepším zájmu nezletilé, neboť vzdálenost z místa bydliště každého z rodičů do školy je obdobná, babička nezletilé z otcovy strany pracuje ve vybrané škole jako učitelka, pro akutní případy má matka v dané lokalitě zajištěnu pomoc prarodičů ze strany otce, kteří žijí na P. a zvolená škola je školou kvalitní s dobrým výukovým programem a nabídkou velkého množství volnočasových aktivit. Matka v návrhu uvedla, že nemá v současné době námitek proti střídavé péči rodičů, byť má obavy o zajištění péče ze strany otce v případě plnění jeho pracovních povinností v zahraničí. Poukázala na skutečnost, že otec žádným způsobem nezpochybňuje samotnou péči matky, ale pouze a jen v souvislosti s řešenou volbou školy, se bez jakéhokoliv bližšího odůvodnění domáhá velice úzké úpravy styku nezletilé s matkou. Matka tedy považuje za vhodné upravit poměry nezletilé zatímně a to nařízením střídavé péče. Návrh matky na nařízení předběžného opatření byl usnesením Okresního soudu Praha - západ ze dne 11.9.2017 č.j. 25Nc 101/2017-53 zamítnut jako nedůvodný, neboť nebyla prokázána naléhavá potřeba zatímní úpravy poměrů nezletilé.

8. Podle ustanovení § 877 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen o.z.) nedohodnou-li se rodiče v záležitosti, která je pro dítě významná, zejména se zřetelem k jeho zájmu, rozhodne soud na návrh rodiče; to platí i tehdy, vyloučil-li jeden rodič z rozhodování o významné záležitosti dítěte druhého rodiče (odstavec 1). Za významnou záležitost se považují zejména nikoli běžné léčebné a obdobné zákroky, určení místa bydliště a volba vzdělání nebo pracovního uplatnění dítěte (odstavec 2).

9. Neshodnou-li se rodiče v záležitosti, která patří do souboru rodičovské odpovědnosti a je pro dítě významná zejména se zřetelem k jeho zájmu, rozhodne o jejím řešení soud. K tomu, jak vyplývá z citovaného ustanovení, je ale třeba, aby alespoň jeden z rodičů podal návrh na takové rozhodnutí soudu.

10. Podle ustanovení § 12 odst. 1 z.ř.s. lze-li zahájit řízení i bez návrhu, lze nařídit bez návrhu i předběžné opatření; to neplatí v řízení o pozůstalosti.

Podle ustanovení § 12 odst. 3 z.ř.s. složení jistoty k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, se nevyžaduje, jde-li o předběžné opatření, které může soud nařídit i bez návrhu, ve věci ochrany proti domácímu násilí nebo ve věci výživného.

Podle ustanovení § 75b odst. 1 věta první o.s.ř. k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, je navrhovatel povinen složit nejpozději ve stejný den, kdy podal u soudu návrh na nařízení předběžného opatření, jistotu ve výši 10.000,- Kč a ve věcech týkajících se vztahu mezi podnikateli vyplývajících z podnikatelské činnosti ve výši 50.000,- Kč.

Podle ustanovení § 75b odst. 2, 3 o.s.ř. nebude-li jistota podle odstavce 1 složena, předseda senátu návrh na předběžné opatření odmítne. Odstavce 1 a 2 neplatí,

- a) jde-li o předběžné opatření ve věci výživného;
- b) jde-li o předběžné opatření ve věci pracovní;
- c) jde-li o předběžné opatření ve věci náhrady újmy na zdraví;
- d) osvědčí-li navrhovatel spolu s návrhem na nařízení předběžného opatření, že jsou u něj splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků (§ 138);
- e) je-li tu nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by mohla navrhovateli vzniknout újma, a navrhovatel spolu s návrhem na nařízení předběžného opatření osvědčí, že jistotu bez své viny nemohl složit.

Podle ustanovení § 102 odst. 1 o.s.ř. je-li třeba po zahájení řízení zatímně upravit poměry účastníků nebo je-li po zahájení řízení obava, že by výkon rozhodnutí v řízení posléze vydaného mohl být ohrožen, může soud nařídit předběžné opatření.

11. Odvolací soud dospěl k závěru, že otec se svým návrhem na určení základní školy, kterou by nezletilá JJJJJ měla do doby konečného rozhodnutí ve věci samé navštěvovat, domáhá rozhodnutí soudu dle § 877 odst. 1 o.z., tj. rozhodnutí o záležitosti, na níž se rodiče neshodnou, a která je pro dítě, se zřetelem k jeho zájmu, významná. Dle § 877 odst. 1 o.z. soud v takové věci rozhodne jen na návrh podaný alespoň jedním z rodičů. Také předběžné opatření pak může být nařízeno jen na návrh některého z rodičů a nařízení předběžného opatření bez návrhu je ze zákona vyloučeno. S ohledem na tuto skutečnost je však nutné vyžadovat složení jistoty k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, jež by mohla předběžným opatřením vzniknout (srov. usnesení ÚS ČR sp.zn. [I. ÚS 1005/17](#) ze dne 19.9.2017).

12. V posuzované věci podal návrh na nařízení předběžného opatření na určení školy, do které by měla nezletilá docházet, otec a byl tak v souladu s ustanovením § 75b odst. 1 o.s.ř. povinen spolu s návrhem složit jistotu ve výši 10.000,- Kč. Ze spisu bylo zjištěno, že otec jistotu nesložil, ani spolu s návrhem neosvědčil, že jsou u něho splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků podle § 138 o.s.ř.. Odvolacímu soudu tak nezbylo než výrok I. rozhodnutí soudu prvního stupně změnit tak, že se návrh na nařízení předběžného opatření podle ustanovení § 75b odst. 2 o.s.ř. odmítá.

13. Odvolací soud věcně přezkoumal výrok II. usnesení soudu prvního stupně, kterým byl zamítnut návrh otce na zatímní úpravu styku matky s nezletilou, a dospěl k závěru, že odvolání otce do tohoto výroku není důvodné. Odvolací soud se ztotožnil se soudem prvního stupně v tom směru, že v daném případě nebyla otcem prokázána naléhavá potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků a návrhu otce na nařízení předběžného opatření tak nelze vyhovět. Otec ve svém návrhu vyličil důvody pro omezení styku matky s dcerou velmi vágně, uvádí pouze, že matka staví své zájmy nad zájmy nezletilé a svým svévolným postupem přivádí nezletilou do stavu neurotického. Tato svá tvrzení pak váže především na událost, kdy matka přehlásila nezletilou do nové školy zcela bez jejího vědomí a o samotném přestupu jí informovala až den před nástupem do nové školy, což u nezletilé vyvolalo silnou emocionální reakci a stres. Odvolací soud je toho názoru, že postup matky při zajištění přestupu nezletilé do nové, matkou vybrané školy, je s ohledem na absenci souhlasu otce neoprávněný a vůči nezletilé přinejmenším necitlivý. Byť je vysoce pravděpodobné, že situace nezletilou JJJJJ po psychické stránce silně zasáhla a mohla otrást její důvěrou v matku, nelze s ohledem na minimální časový odstup od rozhodující události předjímat její dopad do vztahu matky a dcery a nelze tak ani dovodit závěr, že bezodkladné omezení styku matky s dcerou je v zájmu nezletilé. Zda bude taková úprava na místě by pak mělo být zjištěno až na základě důkladného dokazování, jež bude provedeno v rámci řízení o úpravě poměrů nezletilé, jež bylo zahájeno k návrhu otce.

14. Odvolací soud proto napadené rozhodnutí v části výroku II. týkající se zamítnutí návrhu otce na nařízení předběžného opatření, na základě kterého by byl upraven styk matky s nezletilou JJJJJ, jako věcně správné podle § 219 o.s.ř. potvrdil.

15. Na závěr odvolací soud považuje za nutné uvést, že se jedná o předběžné opatření, tedy o zatímní úpravu, kterou lze kdykoliv k návrhu i bez návrhu změnit, zjistí-li soud v průběhu řízení podmínky pro takové rozhodnutí. Svou povahou předběžné opatření v posuzované věci zasahuje jen do období před rozhodnutím soudu ve věci samé a nepředjímá se tím konečné rozhodnutí ani se tím vztahy mezi účastníky definitivně neřeší.